

Warszawa, 27 lutego 2020

Pan Sławomir Broniarz
Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego

Szanowny Panie Prezesie,

dowiedzieliśmy się z mediów, iż jawność nauczycielskich list płac budzi Pana niepokój i obawy.

W związku z tym proponujemy spotkanie, w czasie którego moglibyśmy porozmawiać o korzyściach, jakie całemu środowisku oświatowemu może przynieść jawność. Chodzi nam o rozmowę w gronie przedstawicielek i przedstawicieli związków zawodowych, nauczycielek i nauczycieli oraz dyrektorek i dyrektorów szkół. Ze swojej strony chętnie wystąpimy w gronie organizacji obywatelskich działających na rzecz przejrzystości w dużych i mniejszych miastach oraz środowiskach wiejskich.

Obawiamy się, że przekazy medialne o tym, że starania obywateli o ujawnienia pensji nauczycieli są wymierzone w środowisko oświatowe i stanowią formę nagonki, prowadzą do katastrofalnych skutków. Odbierają bowiem wiarygodność postulatom strajkowym i obniżają zaufanie do strajkujących. Stawiają też w trudnej sytuacji część osób, które chcą bronić środowiska nauczycielskiego, gdyż jawność jest podstawą debaty opartej na faktach.

Obywatele nigdy nie będą w stanie prowadzić debaty publicznej, jeśli nie dowiedzą się nie tylko, ile wynosi pensja nauczycieli, ale także jaki wpływ na wynagrodzenie ma staż pracy, awans zawodowy, dodatek wiejski, motywacyjny itd. Nie zawsze wystarcza wiedza, jak wyglądają widełki płacowe, ponieważ są to mało precyzyjne dane. Przekonali się o tym mieszkańcy jednej z gmin, którzy chcieli wystąpić do urzędu z petycją o podwyżki dla nauczycieli w lokalnych szkołach. Bardzo trudno było im uzyskać rzetelne dane dotyczące rzeczywistego poziomu wynagrodzenia nauczycieli, a były to niezbędne informacje, by tę petycję właściwie uzasadnić.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że w naszej kulturze politycznej otwarta dyskusja i zadawanie pytań wymaga odwagi cywilnej. Jednak nie ma innej drogi, jeśli chcemy tworzyć odpowiedzialną politykę. Obywatele – argumentując, jak powinno być zorganizowane państwo - wchodzi do sfery publicznej. A tam skupiają na sobie uwagę. Skoro postulaty strajkowe pojawiły się w sferze publicznej, to rodzą się wokół nich kontrowersje, pytania i kontrpostulaty. Z drugiej strony, dzięki temu bierzemy udział w podejmowaniu decyzji, nie oddając tego pola wyłącznie politykom. Kto inny, jak nie nauczyciele, ma kształtować świadomych swoich praw obywateli? Jak inaczej zdobyć wiarygodność w oczach uczniów i ich rodziców, jeśli nie przez otwartość na debatę? Jawność i związana z tym dyskusja, to

okazja nie tylko do podtrzymania tematów obecnych w postulatach strajkowych, ale też do uzyskania sojuszników oraz wzmocnienia samoświadomości środowiska oświatowego.

Ostatnie doniesienia prasowe o postulacie związania płac ze średnią krajową potwierdzają, że kwestia wynagrodzeń będzie jeszcze długo tematem debaty publicznej.

Warto pamiętać, że jawność wynagrodzeń nauczycieli dawno już została potwierdzona przez sądy administracyjne. Wyrok z Lublina, o którym donosiła prasa, poprzedził na przykład wyrok z Wrocławia, ze stycznia 2019 roku, czyli jeszcze sprzed strajku.

(...) informacja o wynagrodzeniu osoby pełniącej funkcję publiczną, niezależnie od tego, że dotyczy także prywatności osoby, ma związek z pełnieniem tej funkcji publicznej. Z pewnością takiego związku nie ma w odniesieniu do niektórych składników wynagrodzenia, wynikających ze statusu rodzinnego lub socjalnego pracownika (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego : z dnia 18 lutego 2015 r. sygn. I OSK 695/14, z dnia 24 kwietnia 2013 r. sygn. I OSK 123/13). Natomiast taki związek zachodzi w odniesieniu do wynagrodzenia zasadniczego osoby pełniącej funkcję publiczną, czy dodatku motywacyjnego oraz w odniesieniu do sposobu ustalenia tego wynagrodzenia. Wynagrodzenie stanowi rekompensatę za wykonywanie przez osobę pełniącą funkcję publiczną jej obowiązków służbowych.

Spajając tę część rozważań, stwierdzić należy, że nie ma racji organ, kiedy wywodzi, że informacje o wysokości wynagrodzenia nauczyciela – w znaczeniu podanym wyżej - objęte są sferą jego prywatności. Ta przesłanka negatywna nie mogła bowiem zostać zastosowana w analizowanej sprawie z uwagi na fakt, że żądana informacja dotyczy nauczyciela, a więc osoby pełniącej funkcję publiczną i pozostaje w bezpośrednim związku z pełnieniem przez tę osobę funkcji publicznej. W konsekwencji Sąd uznał, że organ z naruszeniem art. 5 ust. 2 z d. 2 u.d.i.p. odmówił skarżącemu udostępnienia wnioskowanej informacji w powyższym zakresie .

Stan prawa zaprzecza prawdziwości stwierdzeń, które pojawiły się w mediach. Pytania o wynagrodzenia nauczycieli ani nie są nowością związaną ze strajkiem z 2019 roku, ani nie pozwalają na interwencję Rzecznika Praw Obywatelskich.

Prosimy o rozmowę na temat jawności wynagrodzeń nauczycieli. To jest w Polsce bardzo potrzebne.

Licząc na pozytywne ustosunkowanie się do naszej propozycji, prosimy o odpowiedź na numer telefonu 22 844 73 55 lub adres biuro@siecobywatelska.pl.

Łączymy wyrazy szacunku,

Szymon Osowski
Prezes Zarządu

Katarzyna Batko-Tołuć
Członkini Zarządu